

واکنش شاخص های رشد به سطوح مختلف کمپوست چای در گیاه دارویی نائین هاوندی (*Andrographis paniculata L.*)

داریوش طالعی^{۱*} و نور فائزه عمر

۱- دکتری بیوتکنولوژی گیاهی، مرکز تحقیقات گیاهان دارویی دانشگاه شاهد تهران - ایران
۲- دانشجوی دکتری زراعت، گروه علوم زراعی دانشکده کشاورزی دانشگاه پوترای مالزی

چکیده

آندروگرافیس پانیکولاتا (*Andrographis paniculata L.*) معروف به گیاه نائین هاوندی در ایران، یک گیاه دارویی از خانواده Acanthacea است. برگ گیاه بالغ حاوی ترکیبات دی ترپنوئید است که خواص دارویی گسترده در کنترل بیماریهای سرطانی، باکتریایی، ویروسی، هپاتیت و دیابت دارد. این تحقیق به بررسی واکنش شاخص های رشد تحت تاثیر سطوح مختلف کمپوست چای در گیاه دارویی نائین هاوندی می پردازد. برای این منظور گیاهچه ها در سن شش هفتگی به گلدان های پلاستیکی حاوی نسبت های مختلف کمپوست چای (۰، ۲۵، ۵۰، ۷۵ و ۱۰۰ درصد) در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با سه تکرار منتقل شدند. قبل از مرحله گلدهی، همه گیاهان برداشت شدند و شاخص های رشد مورد اندازه قرار گرفتند. نتایج نشان داد که مقادیر مختلف کمپوست چای به طور قابل توجهی وزن تر و خشک اندام های هوایی و زیرزمینی، قطر و حجم ریشه گیاه را تحت تاثیر قرار دادند، در حالی که تفاوت معنی داری در ارتفاع گیاه، طول ریشه و میزان کل سطح برگ مشاهده نشدند ($P \leq 0.01$). اصلاح خاک با کمپوست چای اثرات مطلوبی بر رشد اندام هوایی و زیرزمینی داشت و باعث بهبود pH و هدایت الکتریکی خاک گردید. عملکرد گیاه بطور بسیار معنی داری بین مقادیر مختلف کمپوست چای متفاوت بودند بطوریکه بیشترین میزان وزن خشک (۲۶/۲ گرم) در تیمار ۷۵ درصد کمپوست چای مشاهده شد. افزایش میزان کمپوست (۱۰۰ درصد) بطور بسیار قابل توجهی میزان شاخص های رشد را کاهش داد. این نتایج نشان می دهد که نائین هاوندی می تواند عملکرد بالایی در مقادیر ۷۵ درصد کمپوست چای کسب نماید.

کلمات کلیدی: شاخص های رشد، کمپوست چای، گیاهان دارویی، میزان کمپوست